

MADARAK ÉS FÁK NAPJA

A világ első Madarak és Fák Napja rendezvényt a párizsi európai madárvédelmi egyezmény alapján Chernel István, a híres ornitológus szervezte meg Magyarországon 1902-ben. Az ünnep hivatalossá Herman Ottó közreműködésével vált 1906-ban, amikor gróf Apponyi Albert vallás- és közoktatásügyi miniszter rendeletben írta elő a Madarak és Fák Napja megszervezését minden iskola számára. Azóta is ez a legnépszerűbb madárünnep Magyarországon.

Olvassatok néhány érdekességet a madarokról, élvezzék a költők, írók, zeneszerzők szárnyas barátainkról szóló alkotásait!

TUDTÁTOK-E, HOGY...

... idén az [erdei fülesbagoly](#) lett az év madara? Magyarország legismertebb és lakott területen leggyakrabban előforduló bagolyfaja, állománya 6500-12 000 pár közé tehető.

... az égszínkék [szalakóta](#) csak 4 hónapot tölt Európában? A telet Afrikában tölti és májusban érkezik vissza hazánkba, főként az alföldi területekre.

... a mátyásmadárnak is nevezett [szajkó](#) nemcsak intelligens madár, hanem a hangokat is nagyon ügyesen utánozza?

... a [csuszka](#) nevét onnan kapta, hogy akár fejjel lefele is tud mozogni, azaz „csúszkál” a fatörzseken. Táplálékát egész évben raktározza, például fák kérgébe, a talajra, vagy különböző repedésekbe rejti, majd gyakran zuzmókkal, kéregdarabokkal, mohával álcázza.

... a **karvaly** az egyik leggyakoribb nappali ragadozó madarunk? Fő táplálékai az apró testű énekesmadarak. Vakmerő vadász.

... a gémfélék hazai képviselői közül a **szürke gém** a legtermetesebb? Amikor felállva kihúzza magát, akár egy méteres is lehet testhossza. Amikor pedig szárnyát széttárja, az a másfél métert is meghaladhatja.

... a fehér homlokú, koromfekete **szárccsa** talicskanyikorgásra emlékeztető hangjáról is könnyen felismerhető?

... a **vörösbecg** az Egyesült Királyság nemzeti madara? A hím egyedek híresek arról, hogy területüket agresszíven védik. Megtámadják a többi hímeket, ha azok betévednek a területükre és más kis termetű madárfajokkal is ellenségesek.

... a **zöld küllő** főként hangyákkal táplálkozik? De nem fél a méhektől sem és olykor a kaptárjukat is feldúlja.

... a testéhez képest óriási fejjel és hosszú, erőteljes csőrrel rendelkező **jégmadár** táplálkozása miatt elválaszthatatlan a vizektől? Hegyi patakok, kisebb-nagyobb folyók és állóvizek partján egyaránt találkozhatunk vele.

... a tollbóbitás [búbos bankát](#) „büdös bankának” is szokták hívni, mert a fiókák veszélyérzet esetén bűzös ürüléket juttatnak vélt, vagy valós támadójukra?

... a méhészmadárnak is nevezett [gyurgyalag](#) csak néhány hónapot tölt Magyarországon? A táplálékául szolgáló repülő rovarok, darazsak, szitakötők, lepkék és méhek az évnek csak pár hónapjában vannak jelen olyan számban, hogy elegendő táplálékot biztosítsanak neki.

... az Európa északi mocsaraiban fészkelő darvak az Afrikába tartó útjuk során néhány hétre minden évben megállnak pihenni a Hortobágy és a Dél-Alföld pusztákkal övezett nagy tavain? Itt találnak olyan sekély vizű, háborítatlan éjszakázóhelyeket, ahonnan nappal kijárhatnak táplálkozni a gyepekre és tarlókra. Ha kíváncsiak vagytok a darvak életére, nézzétek meg a [Hortobágyi Darumesét!](#)

... a kormoránnak is nevezett kárókatona nagyon ügyesen fog halat? Sokáig a halászok, nádi emberek fontos segítsége volt. A nyakára kötött karika nem engedte, hogy lenyelje a halat. [Gryllus Vilmos Kárókatona](#) című dalát itt tudjátok meghallgatni.

... a nádiringó nem a rigók, hanem a nádiposzátafélék családjába tartozik? A nádasokban élő madár gyakori felnevelője a fészkeben kikelő kakukkiókáknak. [Berg Judit Lengemeséjében](#) fontos szerepet kapnak a nádiringók.

... a házi veréb nagyon ügyesen alkalmazkodik a különleges adottságú élőhelyekhez is? Találtak már házi verebet egy szénbányában 640 méterrel a földfelszín alatt is.

[Gryllus Vilmos Csipogó verebek](#) című versikéjéből kiderül, hogyan lehet megkülönböztetni a különböző verébfajokat.

... a széncinege fészekalja 12 tojásból is állhat? Képzeltetik, mekkora erőfeszítést kíván a szülőktől 10-12 fióka felnevelése. Akár naponta ezerszer is fordulhatnak, hogy ellássák élelemmel a fiókákat.

[Móra Ferenc A cinege cipője](#) című verséből megtudhatjátok, költöző madár-e a cinege.

... van olyan fecske, amely nem épületeken fészkel? A parti fecske agyagos, homokos falakba vájja költőüregét.

[Nemes Nagy Ágnes Lila fecske](#) című verseskötetében több, madarakkal kapcsolatos vers is olvashat

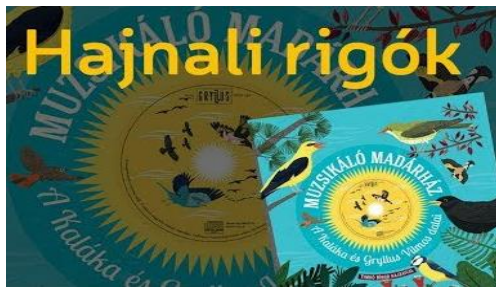
... a tengelic az egyik legszínesebb és leggyakoribb pintyfélénk? Télen is láthatjuk, gyakori vendég a madáretetőknél.

S hogy mit beszél a tengelice, [Nemes Nagy Ágnes Cipity Lőrinc](#) című verséből kiderül. Hallgassátok meg Szalóki Ági előadásában!

... a varjak intelligenciája, memóriája kiemelkedő? Kutatások bizonyították, hogy a varjak jól emlékeznek a korábban már látott személyekre, dolgokra.

A Magyar népmesék sorozat [A csudamadár](#) című meséjében is találkozhatunk egy különleges varjúval.

... a sárgarigót aranyálkónak is nevezik?
Külseje más madárral összetéveszthetetlen.
Jellegzetes a hímek flótázó éneke, ami a
népnyelv szerint: „huncut a bíró”.
Róluk szól [Szabó Lőrinc Hajnali rigók](#) c.
költeménye.

... a hím nandu táncelőadással próbálja
meghódítani a tojók szívét? Először elúzi
vetélytársait, majd ide-oda rohangál váratlanul és
hirtelen irányt változtatva. Hosszú nyakát egyik
oldalról a másikra lóbálja miközben „nandu”
kiáltásokat hallat.
[Tamkó Sirató Károly Nandu](#) című versét Gryllus
Vilmos zenésítette meg.